

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-551

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos	
Tekijä-Författare-Author Kangasluoma, Sanna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Käyttöliittymä kulttuuriin : taidelaitosten retoriikka verkossa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 78 s., liite CD-rom
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Opinnäytetyössä tarkastellaan taidelaitosten verkkosivustojen retoriikkaa. Verkkosivusto on diskursiivinen tila, jossa taidelaitos puhuu itsestään tietyllä tavalla, pyrkii houkuttelemaan yleisöä, kertomaan oleellista informaatiota ja motivoimaan taiteen kuluttamiseen. Oma verkkosivusto on sille myös ikään kuin oma media, jossa se pyrkii hallitsemaan itseensä ja ohjelmistoonsa liitettäviä tulkintoja ja merkityksiä. Keskeinen tutkimusongelma tutkimuksessa on, miten taidelaitosten sivustoilla tuotetaan merkityksiä ja millaisia merkityksiä sivustoilta yleisölle välittyy. Tutkimusaineistona ovat kolmen kävijämäärältään suurimman suomalaisen teatterin ja kolmen suurimman taidemuseon verkkosivustot. Suurin osa taide- ja teatteriyleisöstä kohtaa taidetta nimenomaan taidelaitoksissa, joten se, millaista retoriikkaa ne taiteen välittäjinä ja levittäjinä käyttävät, vaikuttaa merkittävästi siihen, miten taidetta kulutetaan ja millaista yleisöä taiteelle tuotetaan. Verkkosivustojen tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista sisällönanalyysiä, jossa on hyödynnetty kriittisen tekstianalyysin ja retoriikan näkökulmia. Laadullista tutkimusta on tukenut myös sivustojen määrällinen sisällönerittely. Verkkotekstiä tutkittaessa on otettu huomioon verkkoviestinnän erityisominaisuudet, hypertekstuaalisuus ja interaktiivisuus, ja erityisesti on pohdittu merkityksenmuodostamisprosesseja verkossa.</p> <p>Tutkimus sijoittuu sekä taiteensosiologiseen että viestinnätutkimuksen viitekehukseen, ja siinä on hyödynnetty myös kulttuurintutkimuksen, museologian ja semiotiikan näkökulmia. Tutkimuksessa verkkosivua ajatellaan käyttöliittymänä, rajapintana ihmisen ja esitetyn maailman välillä. Samalla kun käyttöliittymässä esitetään sivuston sisältöä, siinä välittyy kokonainen maailmankuva. Tutkimuksessa keskeinen ajatus käyttöliittymästä sisällön materialisaationa, merkitysten ruumiillistumana ja ainutlaatuisena käyttäjäkokemuksena on peräisin digitaalisen median kieltä tutkineelta Lev Manovichilta (2001), joka on yksi keskeisistä tutkimuksen teoriataustan vaikuttajista. Työssä pohditaan taidelaitoksia taiteen kentän osana, mutta myös sitä, mitä niiden retoriikka kertoo niiden suhteesta populaari- tai korkeakulttuuriin.</p> <p>Tutkimustuloksena esitetään kolme taidelaitoksen verkkosivustotyyppiä: kulttuurin linnake, taiteen temppele ja kulttuurin tavaratalo. Taidelaitosten retoriikassa korostuu joko organisaatio, status ja valta taiteen kentällä tai yleisönsuosio ja yhteys mediakulttuuriin. Taiteesta argumentoidaan melko vähän eikä informaatio ole fokuksessa taidelaitosten verkkosivuilla. Tulosta tulkitaan siten, että enimmäkseen sivustojen tarkoitus on parantaa organisaation ja palvelujen tehokkuutta, toimia markkinointiviestinnän välineenä ja lisätä kävijöiden määrää taidelaitoksessa. Tuloksena todetaan myös, että taidemuseoiden retoriikassa merkitykset sijoittuvat korkeakulttuurin kenttään, kun taas teatterin ja oopperan verkkoviestinnässä usein käytetään populaarikulttuurista tuttua retoriikkaa. Jako korkeaan ja populaariin on tutkimuksen perusteella siis edelleen olemassa, vaikka niiden välinen raja on heikentynyt ja niiden sisältö on hieman muuttunut.</p> <p>Tärkeimpiä lähteitä opinnäytetyössä ovat: Bourdieu, Pierre 1992: Les Règles de l'art; Hall, Stuart 1992: Kulttuurin ja politiikan murroksia; Jones, Steve G. (toim.) 1999: Doing Internet Research; Manovich, Lev 2001: The Language of New Media.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords WWW-sivut kulttuurilaitokset taide viestintä retoriikka kulttuuriteollisuus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			